

Redactiunea

se afla in

Strat'a lui Leopoldu Nr. 44.

Scrisorile nefrancate nu se primescu decâtu numai de la correspondintii regulari ai „Federatiunii.“ Scrisori anonime nu se publica. Articlii trimisi si nepublicati se voru arde si numai la cerere expresa se returna.

FEDERATIUNEA

Diurnalul politicu, literariu, comercialu si economicu.

Appare Dominec'a.

Pretulu de Prenumeratiune:

Pre trei lune 2 fl. v. a.
Pre siesse lune 4 „ „ „
Pre annulu intregu 8 „ „ „

Pentru Romanii'a:

Pre an. intregu 24 Fr. = 24 Lei n.
Pre 6 lune 12 „ = 12 „ „
Pre 3 — 6 „ = 6 „ „

Pentru Insertiuni:

10 cr. de linia, si 30 cr. tacs'a timbrala pentru fiesce-care publicatiune separatu. In loculu deschisu 20 cr. de linia. Unu esemplariu costa 10 cr.

B.-Pest'a, 16/28 Aug. 1875.

Momentulu presente ne atrage atentiunea d'in doue puncte de vedere, unulu mai interesantu de câtu celu altu. Pentru asta-di 28. Aug. e convocata diet'a Transleithana cá se-si incepa activitatea. — Cetitorii nostri prea stimati cunosc bene impregiurările in care se află parlamentulu unghurescu la disolvarea s'a. Partid'a intieptului tieriei corupta pana in madua nu a mai potutu impiedecá desmembrarea Ungariei; sub administratiunea cea ticalosa de la anulul nefericirei 1867 Ungari'a s'a sdruncinatu din temelie—materialmente si moralmente si urmarea naturala erá acumu sè se prapesca; dar' eta s'a aretatu Mesi'a dela Dobritinu si intre valurile cele mai furioase a pusu man'a pre visla si a dîsu catra nefericiti: „ascultati toti de mene si vomu scote nai'a la limanu!“ In confusiunea cea mare si-au plecatu toti capetele si astu-felu — dupa cum scimu — au compusu unu chaosu, asiá poreclitulu *partidu liberatu*. Dlu Colomanu Tisza a promis, cá va scapá tier'a de ruin'a materiala si morala si prin medilocele cele uritiose de cortesiri si-a si alesu apoi reprezentanti dupa cum i-a placutu. Acesti-a sosira astadi in B.-Pest'a partea cea mai mare, cu dlu Tisza in frunte, cá-ce br. Wenckheim se scie cá e numai pro forma presidente, se voru aduná deputatii poimane in localulu celu renumitu d'in strad'a lui Alesandru si presidente de etate va anunciá prin scrisorea min. presied., cá M. S'a va deschide in persona diet'a la 31 Aug. Altu cev'a nu se va intemplá. Vom vedé lucruri interesante si curiose.

Alu doilea punctu interesantu ni-lu oferesce adunarea generala a asociatiunei tranne de la Reginulu sasescu, carea se va tiené mane si poimane.

Noi romanii suntemu numai a cinci'a rota la caru, din punctu de vedere a beneficiiloru statului, in colo firesce cá suntemu cei de antái. Statulu pentru noi e adevrata temnitia; deca voimu sè progresámu, trebuie sè contribuimu d'in pung'a-ne propria. Cá si in cele alalte multe locuri, asiá si-a pusu fiulu Romei si aici denariulu, cá prin una ad ministratiune intieptá sè fructifice si astu-felu sè promoveze cultur'a natiunala. Asociatiunea tranne pentru noi e institutulu celu mai sacru si chiaru de acee-a ne trage atentiunea in momentele presente mai multu ca alta data. Asociatiunea pre incetulu ni-va procurá acee-a ce ar trebui sè ne procureze statulu, deca nu ni-ar fi vitregu. Candu scriemu sirurile aceste, tota anim'a romana cugeta la acei barbati neobositi ai natiunei, cari desconsiderandu-si interesele proprie si chiaru sanetatea, alerga d'in unu anghiu alu Transilvaniei in altulu, cá sè pota inaltia poterea ei demnitata asociatiunei nostre. Noi rogámu provedinti'a sè-si inderepteze ochiulu

asupr'a celor'a, ce voru desbate cestiunile vitale; sè-i conduca cá totu de-un'a spre ceea ce e bunu, nobilu si virtuosu! Manecandu si unulu si altulu numai d'in punctu de vedere eminentu natiunalu si aruncandu odata velu negru preste totu ce ne opresce progresulu, uitandu — dicemu — ur'a cea ticalosa confesiunala, elit'a natiunei romane vá poté face multu pre acestu terenu, ce ni-a mai remasu liberu; d'in activitatea asociatiunei tranne pote resarí marirea neamului romanescu. Deci inainte umeru la umeru si ddielu parentiloru nostri va fi cu noi!

Dupa cum amintiremu in numerulu trecutulu, la 23 l. c. s'a deschisu in Agramu diet'a regatului Croato-Slavonu. Ca preste totu loculu, asiá s'a ocupatu si aici diet'a cu alegerea biuroulu si cu verificarea deputatiloru. Ceea ce a produsu sensatiune a fostu interpelarea deputatulu d'in opozitiune Makanec, prin carea respectivulu criticeza rescriptulu regescu, pentru cá nu a amintitu nemicu despre Dalmati'a. Makanec timbreza de nebunia ori siarlatanaria intervenirea diplomatica in afacerile insurgentiloru si spereza, cá diet'a va rogá pre Mai. S'a prin una representatiune, sè se indure prea gratiosu a concede natiunei croate cá sè-si faca datorinti'a facia de confrati. Cere apoi dela guvernulu 100,000 fl. pentru ajutorirea celoru raniti pre campulu de batalia.

Intervenirea diplomatica a celoru trei poteri mari ale nordulu in caus'a revoltei din Herzegovin'a si Bosni'a devene interesanta. Proiectulu, de care facuremu amintire in numerulu trecutulu, l'au sustienutu dejá si cele alalte trei poteri signatarie a tractatulu de la Parisu; ma! Angli'a a mersu si mai departe, cere adeca sè se formeze d'in Bosni'a si Herzegovin'a unu statu autonomu cum suntu Montenegrulu, Serbi'a ori Romanii'a. Spatiulu nu ne concede, sè vorbimu asta-di mai multu despre cestiunea acést'a; adaugemu numai atát'a, cá sè pote intemplá cá Austro-Ungari'a se traga scurt'a, adéca unu nasu lungu d'in cauza presenta a orientulu.

Voci la desvalirea statuel lui Arminiu in Detmold.

Desvalirea statuel lui Arminiu fu serbata de tota Germanii'a cu mare pompa si entusiasmu. Diurnalele germane glorificara cu ast'a ocaziune memori'a lui Arminiu, si cu o tendintia surprindietoria si-adusera a minte de victoriele armatei germane reportate asupra Franciei dela anulul 1812 incoce.

Diurnalistic'a anglesa si francesca inea apretia acestu actu, dar' firesce nu din punctulu de vedere alu germaniloru ingâmfiati. Lasámu sè urmeze ací apretierea, ce face „Journal des Débats“; elu serie intre altele:

„Germanii'a are serbatore. Ea serbeza desvalirea statuel lui Arminiu, carele nimici legionele lui Varrus. Imperatulu Vilhelmu presidia in persona acesta serbatore, unde fura presenti mai toti membrii familiei imperatesci, si unu publicu in numeru de 15,000.

„Candu maestrulu statuel, Ernst von Bandel — dice diurnalulu dlui Bismarck „N. D. Allgem. Zeitung“ — a facutu apelu prim'a data catra natiunea germana pentru redicarea aceste statue, de siguru nici elu n'a cugetatu, cá ce insemnate va sè aiba odata acesta statua. Sensulu seu artisticu impreunatu cu patriotismulu celu mai nobilu a sioptitu animei sale, cá statu'a nu pote fi numai unu monumentu poeticu si elegiacu. Elu, presentandu prin art'a s'a pre ducele cherusciloru cu sabi'a scosa, a premaritu intrinsulu pre Germanii'a cu sabi'a scosa.“

Se fia. Nu se tiene de noi a polemisa asupra valorei monumentulu poeticu si patrioticu a lui Ernst von Bandel. Nu potemu inse pricepe de locu, cum Germanii'a, avendu si alti eroi, si-a alesu pre Arminiu de representantele gloriei sale natiunali. Istori'a si traditiunea lu-presinta pre Arminiu intr'u u modu, care nu este aptu pentru apoteoza. Crescutu in Rom'a in curtea lui Augustu, de la carele primi multe binefaceri, in midiloculu unei societati culte, ai carei nobletia si finetia o poté cunosce de aproape, — elu si pastrá natur'a s'a impetrita. Remasé credintiosu patriei sale si jurá reabunare. In locu inse de a fi pasitu spre soopulu seu cu frunte deshisa, cu sumeti'a unui inimicu, cu anima nobila, elu si-a alesu calea tradarei, si sub masc'a de amicu sinceru, tota viet'a i-a fostu mintiuna.

Ca amicu a lui Varrus si oficieru in armat'a lui Augustu, prin fraud'a a adusu pre generalulu acestui-a intr'acelu locu, unde legiunile romane intre paduri si munti fusera macelate fara crutiare prin socii sei cari din fortificatiuni preparate au atacatu pre soldatii romani fara cá acesti-a sè se fi potutu defendá. *Arminius in armat'a romana a avutu rolulu de spionu; elu a tradatu pre acci-a, a caroru bunavointia a castigatu-o prin franda, si cari lu-considerara de amicu.* Reportandu victoria in modulu acestu dejositoriu, mai tardiu a calcatu in petiore in s'a-si patri'a s'a. Germanii nu voira se suferere domnirea lui nedrepta si crudela carea intreca pre cea din nainte; se conjurara contra lui si elu fu ucisu chiaru de amicii sei. Ecce istori'a lui Arminiu. Acesta istoria nu se vede a fi demna de a justificá entusiasmulu germaniloru. Si ore Arminiu n'ar fi peritu pentru posteritate, deca Augustu prin cuventele sale: „Varre, Varre! Redde mihi legiones!“ nu i-ar fi eternisatu numele?

Judecat'a jurnalulu englesu „Times“ aseminea e rigorosa; ea suna:

„Ernst von Bandel si-ar meritá pretiulu pacientii si sperantii sale, de a-si vedé opulu redicatu pre murii dela Grotenburg; inse si elu trebuie sè recunosca, cá deca cucerirea Romei i-a datu impulsu la opulu seu, cultur'a Romei a fostu, carea i-a redicatu unu monumentu multu mai durabilu, de cátu aceea statua colosala, ce se afla pre muri. De multu ar fi peritu numele si memori'a lui Arminiu, deca nu i-ar fi pastratu acestu nume cultur'a, in co tr'a carei-a a luptatu cu atáta cerbitate.“

„Pesti Napló“ inea luá notitia despre serbarea lui Arminiu, pre carele lu-aduce in asemenare cu St. Stefanu, primulu rege alu Ungariei. Elu serie:

„In dilele aceste s'au intemplatu doue serbatori mari natiunali. Una serbatore fu pre muntii din padurile teutoburgiane, si acést'a fu a germaniloru; cealalta s'a celebratu in Ungari'a intréga, si acést'a fu a natiunei magiare. Germanii au onoratu memori'a lui Arminiu, carui'a prin fraud'a i-a succesu odata a nimici legiunile romane, cari erau totu-deun'a invingatorie. Magiarii au onoratu memori'a regelu primu crestiniu, care pre magiari si pre toti acci-a ce locuia din Carpati pana la marea Adriatica i-a intrudusu in sinulu civilizatiunei crestine. Sassi din Ardélu sunt cetatieni ai Ungariei de vre-o siese sute de ani. Urmatorii acelu santu rege i-au provediutu cu patria, candu erau fara patria; cu posesiune, candu caletoriu fara de posesiune; cu drepturi si dominie de cari n'au avutu mai nainte nici ei nici parintii loru; cu institutiuni, care li ascurara libertatea religiunaria si civila, limb'a si datinele, si in urma i-au provediutu cu ajutoriu in contr'a turciloru, tatariloru, muscaniloru si nemtiloru. Nimicu nu s'ar paré mai siguru, de cátu, cá Sassi inca si-voru aduce aminte de memori'a Stlui Stefanu, de trecutulu si venitorulu carele i léga de noi, si cum-cá si ei voru luá parte la serbatorea natiunei. Apoi au si luat parte. *„Nemti din Ardealu coadunati din tote partile fundulu regiu in orasiulu Cohalmu, tramitu salutare fratiesca reprezentantiloru marei natiuni germane coadunati lu desvalirea monumentulu lui Arminiu.“* Adeca pamentu sasescu, si germanii din Ardealu, si nu mai multu sasi. De Santulu Stefanu nici cá voiescu sè scie, santulu loru este Arminiu si fratii loru suntu cei coadunati intru onorea memoriei lui Arminiu. Asiá dara nu mai multu Transilvanii'a, nu Fundulu regiu, ci „Pamentu Sasescu“ séu adeca „Sachsenland“, acéi 150,000 omeni in midiloculu magiariloru, secuiloru si romaniloru. Asiá, asiá, fratiloru Sasi! Incepeti éra canteculu celu vechiu! Monumentulu lui Arminiu vi da ocaziune chiaru buna. Arminiu inea s'a viritu in curtea, amicitia si binefacerea celebritatiloru romane, si multiimi'a fu pentru tote aceste Teutoburg. Fara indoela voru fi avendu multu umoru acci ce se adunasera la Cohalmu.

Cestiunea inse nu merita atát'a importantia. Confratii nostri sasi potu sè amble sè se planga la vecini si sè calumnieze patri'a loru, potu tiranisá pre *vlachii*, cu cari impreuna traescu, si pote germanisá pre magiari, secu si ciangai, cari si-impartira cu ei pamentulu castigatu prin multe greutáti, pentru aceste tote noi nu vomu face „cestiune sasescu.“ numai asiá pentru placulu sasiloru. Nu, acést'a nu vomu face-o de felu. Cestiunea ce ne sta inainte e ceea pentru organizarea administratiunei si justitiei. — Pentru cá acést'a sè se pota bine deslegá, este de lipsa stergerea unoru tribunale reg. si magistrare cetatienescei din fundulu regiu, si arondarea sanctosa territoriala. Nimicu alt'a. Apoi fratiloru Sasi li-sta in buna voia sè merge sè se planga prin padurile de la Teutoburg. Noi voimu numai administratiune si justitia. Noi nu vomu a fi saso-fagi; acést'a n'amu fostu nici pana acum'a nici pre venitoriu nu vomu fi. *Nu voimu sè-i damu nici pre manile concetateniloru nostri romani.* Dar nici pre acesti-a pre manele loru, cu atátu mai pu cinu pre unguiri si pre secu.

Mare erore a comisu guvernulu magiaru. Nu pentru cá a voitu arondarea fundulu regescu, ci pentru cá n'a urgiatu acést'a in camer'a reprezentativa. N'ar fi trebuitu sè lase timpu Sasiloru, cá se imfle tota cestiunea degenerandu-o in „cestiun“

sasesca. Cu acești domni trebuie să gătam, în grabă și înainte de tot. Nu precum întru adevăr ar' marit' pasiunile și perfidi' lor, ci precum pretind' acé'sta interesele justiției și administrației de stat. Sasii sunt în fundul regescu în minoritate neînsemnata. Nu facu nici macar a treia parte din locuitori. Nu ei sunt acei-a, a caror existință este mai pre susu de tote, ci înainte de tote este statul, și apoi majoritatea. Și adăca satul magiaru; în acé'sta privință nu voim a pacta cu nime. Pana acum' sasii au fostu fiii cei buni, ér ungerii și romanii au fostu fiii cei vitregi. Déca a trebuit cale ferata, séu privilegiu séu beneficiu: acolo au fostu Sasii. Déca au fostu vorba de apararea țerii, de greutăți și sacrificii: acolo au fostu ungerii și secuii. Libertate, egalitate, frățietate. Libertatea există, egalitatea trebuie creată. Acé'sta lipsește numai în fundul regescu. Atunci apoi voru prinde minte și Sasii și voru sci, ce este frățietatea. Pana atunci nu, căci privilegiile Sasilor implu pang'a Sasului, și seracescu pre ungerii și pro romanu. Li place ore acé'sta rola, noua ni place contrariulu. De universitatea sasesca nu este lipsa. Ei și voru lu'ă ceea ce e a lor, statul va lu'ă ceea ce-i compo.

Înainte de 25 ani Sasii cu mare placere și-au oferit privilegiile, constituțiunile, preservativele lor lui Haynau. Astădi le pretinde aceste civilizațiunea și libertatea comuna. Mai multu nu voim a face donațiuni. Candu amu arondatu municipiile, am lasatu, că fundul regescu să fie organizatu prin lege specială, ceea ce nici pana astădi nu s'a facutu.

Candu amu regulatu referințele urbariali, amu lasatu și cu acé'sta ocaziune Talmaciulu și Saliscea, că nu cum-va să se aște vatemati sasii prin dispozițiunile legii.

Candu guvernulu a voitu organizarea teritorială, ei și atunci au pretensu placința deosebită de la guvern, dieta, Augsburg și Tautoburg. Și intr'acestea n'au intratlasatu nimic pentru de a germanisă. Tribunalele lor respușera în limb'a germană stătu ungerulu, cătu și conuțulu și ciangăulu. Ordinațiunile ministeriale le traduseră în limb'a germană și astfel le espedara comunitatiloru magiare.

Și între cele 20 de tribunale, ce se sistara acum'a de curendu, nu se afla nici unulu din fondul regiu. Direcțiunea acé'sta odata trebuie să și ajungă capetulu. Spiritulu libertății din 1848 trebuie să aiba odata intrare și în aceea parte transilvană, ce se numește fondul regiu. Fiat justitia."

Conferința din Bonn.

Bonn. 17. Aug. 1875.

(a.) Sedințele din 14. și 15. au fostu bogate de discuțiuni infocate. — Inca din sedințele premergătoare se putea vedé că thesele propuse Orientalilor din partea catholicilor și ale Orientalilor date catholicilor — la desbatere în sedințe plenare — voru trage după sine dispute considerabile. Acé'sta se și întâmplă! În thesele catholicilor — după cum s'a amentitu mai înainte — adevăratu că a fostu stersu adausulu „*filioque*“ înse eli — catholicii — atribuiau o concurență a fiului la purcederea „*Duchului* santu“, ceea ce Orientalii nu voliau să conceda. Argumentele și de o parte și de alt'a erau puternice trasi fiindu SS. Parinti în jocu și scarmanati bine.

E de însemnatu că catholicii se folosiau de sofisme facia de orientali că odinora *Euatlu* facia de educatoriulu lui în sofisme *Protogor'a*. Se provocau catholicii contra Orientalilor chiar' la Parinti resariteni: Damascenu și Cyrillu Alesandrianulu, invertindu și resucindu locurile din acești Parinti, cari privescu purcederea Spiritulu santu cu tota maestria. De o can data nu au potutu ajunge la nici una otarire definitivă. Că o pregătire pentru ultim'a decisiune s'au cetitu și primitu în sedința din 14. urmatoarele patru puncte :

1. Primimu nestramutatu simbolulu ecumenicu (Nico-constantinopo-

litanu) și asiedimintele de credință a bisericeii vechi nedespartite.

2. Consimțimulu cu totii în recunoșterea, că adausulu „*filioque*“ în Symbolu n'a urmatu în modu legalu bisericescu.

3. Marturisimulu cu totii espunerea invetiaturii despre „*Spiritulu santu*“ după cum au invetiaturu SS. Parinti ai bisericescii nedespartite; și

4. Respingemulu cu totii ori-ce idee s'au spressiune, în cari s'aru poté cuprinde conceptulu alor doue principii — seau *axiai* seau *airai* în Trinitate.

În sedința din 15. s'a continuatu disput'a asupra concurenței fiului la purcederea Spiritulu santu. Cu deosebire s'a portatu disput'a de DD. Döllinger, Alexandros și Bryennios asupra invetiaturilor lui Cyrillu din Alexandria. Comisiunea, carea a fostu aleasa înca în sedința prima pentru prelucrarea unui proiectu, compusa fiindu din reprezentanții carei confesiuni, s'au unitu asupra urmatorilor 6 Articuli, cari prezentanduse pleniului din 16. s'au esamenatu și primitu. Acelia suna așa :

Primimu invetiatur'a St. Joanu Damascenulu despre Spiritulu santu, după cum aceea este sprimata în urmatoarele puncte în întielesulu invetiaturii bisericeii nedespartite :

1. Spiritulu santu purcede de la tatalu că principiulu (*ἀρχή*).

2. Spiritulu santu nu purcede de la fiulu (*ἐκ τοῦ υἱοῦ*) pentru că în Ddieire se afla numai unu principiu (*ἀρχή*), o cauza (*αἰτία*) prin care și are existința totu ce este în Ddieire.

3. Spiritulu santu purcede de la tatalu prin fiulu.

4. Spiritulu santu este imaginea fiului, carele — flu — este imaginea tatalui, purcede de la tatalu și se odichnește în fiulu că potere strălucitoare a aceluia*)

5. Spiritulu santu e unu productu personalu (*persönliche Hervorbringung*) d'în tatalu, apartine fiului, daru un d'în fiulu — pentru că e spiritulu gurei deitatiei, care esprima cuventulu.

6. Spiritulu santu este mijlocirea între tatalu și fiulu și prin fiulu este înpreunatu cu totulu.

Acest'a este rezultatulu la care a ajunsu Conferința în sedința ultima din 16. Döllinger în sedințele ultime a prelesu despre relațiunile religio-politice între staturile Europei, carele fii și discursulu de inchiere. La fine AEppulu Alexandros (Lycurgos) în numele Orientalilor și Eppulu din Gibraltar Dr. Sandford și-au esprimat ce mai profundu mulțumire pentru succesulu, cu care a fostu încoronata conferința, care succesu i face să spereze, că bisericele despartite din ce în ce se voru apropiă mai tare, pana ce în urma voru formă éra bisericea cea ecumenică. În 17. Epp. Reinkens celebră „*Te Deum*“ la finea carui-a ceti o rogatiune în limb'a latină pentru unitatea în credință și dragoste frătescă. În urm'a urmelor a urmatu banchetu în Otelulu *Royal*, la care *fratii* s'au veselitu și toastatu pentru unire (nu cu Rom'a.) La conferința au fostu de totii 99, dintre cari 26 germani (8. evang. și 18. catholici) 20 Orientali, 52 Anglo-Americani și 1. francezu.

Manifestulu capiloru revoluțiunei d'în Herzegovina.

Cine a potutu cunoșce în persona barbar'a turcesca, cine nu a veditu cu ochii soi necasurile și torturele poporiloru creștine d'în Turcia, acelu nu-si pote face nece odata idea, ce e unu „*Raiah*“; una creatura muta de unu rang mai de diosu că animalele, s'au una specie de omu nascuta pentru sclavia eterna și condamnata că să fie „*Raiah*“.

Acestu populu nu e altu cev'a de cătu

*) A se comporă Sticher'a de la Marire la vecernia cea mare a Rosaliloru.

unu ramu alu poporulu celui mare și numerosu panslavisticu, daru celu mai nefericitu ramu — bulgaro-serbu, carele continua vietia acé'sta miserabilă spre rusinea veaculu nostru laminatu, pre candu cei alalti frati ai nostri progresa și în parte au și agiunsu unu stadiu strălucitu de dezvoltare. E ne mai audita și infricosiatu urșit'a cea neagră, ce persecuteza cu atât'a furia partea acé'sta a poporulu serbescu. Acesta sorte cruda atât'a e de fatală, în cătu pop'ale cumnatite prin sange și credința întorna spatele catra bietulu Raiah în locu se-i imbia mana de adiutoriu și se-lu salveze, pre candu iău sub scutul lor pre alte națiuni straine și le-scapa de nevoi. S'ar potea dice, că plangerile și sușpinele noastre nu strabatu pana la orechile fratiloru nostri fericiti, că acé'sta nu cunoșce în ce miseria gemem noi și că de aceea nu se intereseza de noi.

Dar' despre acé'sta s'a vorbitu forte multu, s'au scrisu tomuri întregi despre suferințele noastre și animele noastre au sangeratu de agiunsu. Avisatu pre sene însuși, s'a decisu Raiah, să garanteze totu că unulu pentru eliberare s'au să cadie pana la celu d'în urma. Suscrișii conducători (Glavari) a poporulu luptatoriu esmitem daru apelulu acé'sta mai antaniu catra totii fratii nostri d'în provinciile turcesci, cari înca gemu că și noi în sclavia nesuportavă, i provocăm să se scoale, să se unesca cu noi spre aceea ce ne v'ă decide deitarea și noroculu (sto bog da i sreca junacka). În adevăr e mai bene pentru ori și care d'în noi, să morim de cătu să mai tr'im cumu amu trebuitu se traimu.

Ne rogăm de Serbi'a și Montenegro să ne ajute. Ceea ce voru face ele pentru noi, aceea și-o facu și pentru sene și pentru vecinitoriu lor. Ne rogăm apoi de totii cei alalti slavi — ori pre unde se ada — să ne vina în adiutoriu, că se potemu agiunge odată să dicem: A fostu odata unu Raiah turcescu.

Preste totu, ceremu ajutoriu dela totii, ori de ce lege s'au naționalitate se fia, dela totii cătu suntu omeni de onore, stimeza libertatea și se închina dreptulu.

Sperandu, că rogamentele noastre nu voru resună în desiertu și că omenii cei onorabili din lume ne voru tramite destulu adiutoriu, acceptăm pre campulu celu sangerosulu alu bataliei.

În Herzegovina 19/31 Iuliu 1875.

În numele comitetulu centralu pentru eliberarea „*Raiah*“ — iloru,

Sofronie Spremu, egumenulu manastirei Zavala; Diordie Radulovicu din Mostaru; Michaila Vuketiciu; Dioco Diurtovicu din munti de la Trebinia; Vučko Guticiu; Tripko Grubaciciu din Nevesinja; Mujo Brstina din cerculu Stolac.

Japan'a statu constituționalu.

Între rezultatele cele îmbucurătoare, care le produse espusetiunea universala de la Vienn'a, avemu să înregistrăm astădi unulu forte însemnatu. Scim că mai d'în tota lumea venira la aceea espusetiune multime de ospeti însemnati, între care și imperatulu Japoniei. Cursulu seu prin Europ'a și-l'a facutu pre la totii domitorii, interesandu-se cu multu zel de constituțiunile totoror staturilor europene. — Rentorcundu-se în imperiulu seu s'a și apucatu de lucru și a începutu să și-lu reformeze conformu staturilor de prin Europ'a. Adunandu-si la 14. Juniu a. c. pre totii consiliarii statulu, li-a vorbitu, cu respectu la adunarea deputatiloru, în modulu urmatoriu :

Conformu principiiloru, care le-am promis dielor ceresci la suirea mea pe tron, me și nisucsu a le duce în indeplinire pre încetulu. Convocatu daru pre reprezentanții totoror supusiloru miei și le concedu să desbata publice legile, că totii să fie un'a, să se deschida calea pre carea se strebata în susu parerile supusiloru, totii supușii miei să și pota continuă în linisce ocupațiunile și să

cunoșca, ce datorințe au facia de patria. De aceea adunatu mai antaniu pre oficialii totoror provinciiloru și le-concedu să se consulte între sene publice pentru supușii. Anunciu apoi tote determinațiunile, care voru se aiba valere pentru tractare. Fia data ori și cene cu atențiune!

Acele-a suntu :

1) Oficialii de prin provincie au să se adune la tractari una data în fia care anu. Numai imperatoarele pote convocă adunari extra-ordinare, daru și aceste-a numai în casuri esceptionali. Imperatoarele va publică mai înainte terminulu deschiderei. Guvernatorii, cari nu potu participă, trebuie să fie reprezentati prin oficialii cei mai aproape de demnitatea lor. 2) Ministrii s'au substituții acestor'a potu fi presenti ma! și participă la discuțiuni, daru nu au dreptulu să voteze. 3) La deschiderea și închiderea adunării imperatoarele însocitu de demnitarii sei va fi de facia și va conduce festivitățile. Proiectele de discuțiune s'au le va prezentă chiaru imperatoarele s'au acé'sta și-va manifestă voia s'a prin unu ablegatu. 4) Presedintele va ascerne proiectele spre discuțiune și va raportă imperatoarelui conclusele. Promulgarea acestor'a o face numai imperatoarele. 5) Delegatii trebuie să cugete adancu, ce folosesc și ce strica statulu, să și spuna opiniunile franco și chiaru și să nu suferă că regimulu se-i corumpă. 6) Conclusiunile se facu cu majoritate de voturi; fiindu voturile egali, decide presedintele. 7) Fia care delegatu pote vorbi liberu în adunare; nu va fi trasi la respundere nece candu opiniunile sale voru fi contrarie cu cele ale regimulu. 8) Imperatoarele și-pote retrage proiectulu seu, deca desbaterile asupra densulu nu au avutu nece unu rezultat. Delegatii inse nu-si potu retrage proiectele lor proprie. 9) Ca și numerulu 5. 10) Se precepe de sene că presedintele va fi alesu d'în mediloculu adunării, daru pana la alegerea definitivă, imperatoarele va denumi unu presedinte provisoriu. 11) Presedintele vegheza, că să se respecte decisiunile parlamentulu; elu conduce adunarea, ascerne adunării proiectele propuse de Mai. Sa ori de vor unu membru și decide candu suntu egali voturile; daru la discuțiuni nu participa.

La 20. Juniu s'a ținutu festivitatea pentru deschiderea adunării deputatiloru, după una programă interesantă, carea înca fii învescută în coloritu europeanu.

Ratiociniulu

comitetulu arangiatoriu a balulu romanu din Vienn'a, ce s'a ținutu în 27 Fauru st. n. a. c.

Consemnarea

offerteloru încurse pentru balulu romanu din Vienn'a (27. Fauru st. n.) alu carui venit este destinat pentru susținerea cabinetulu de lectură a societății academice „*Romani'a-Juna*“

(Fine)

C.) Din Transilvania.

XVI. Zernesci, și giuru, *List'a Nr. 24.* colecțante Dl. Joane Comsi'a, parochu :

	fl. cr.
1. Dl. J. G. Baritiu, filoz. ab. în Zernesi	5 —
2. „ Joane Comsi'a, parochu	3 —
3. „ Nicolau Garoiu, jude proces.	3 —
4. „ Nic. Penciu, jude reg.	1 —
5. „ Joane Gogonea, mag. post.	1 —
6. „ Nicolau Grozea, proprietariu	1 —
7. „ Aldimiru Badin, not.	1 —
8. „ Nicolau Chiornita, propoz.	1 —
9. „ Nicolau Cinte, medicu	1 —
10. „ Nicolau Guguianu, primariu	— 50
11. „ Joane Ratiu, not. în Branu	2 —
Sum'a :	19 50
Sum'a totale :	341 fl 40 cr.

D.) D'în Ungaria.

	fl. cr.
I. Belintiu: Dlu G. Craciunescu, protop.	3 —
II. Caranabesiu: <i>List'a Nr. 195.</i> colecțante Dlu Basiliu Măndreanu, prof.	
1. Dl. Ioane Nemoianu, prof. teol.	3 —
2. „ Filaretu Must'a, „ „	2 —

Transporto:	8 fl.	Transportu:	fl 425
3. „ Nicolau Andreeviciu, protop.	2 —	23. „ Prof. Hecke, consiliariu reg.	10 —
4. „ A. Vasileviciu, comerc.	1 —	22. Cavalerulu Dlu Schwabe cu	10 —
5. „ Ales. Stancoviciu, „	1 —	Waisenfreund	10 —
6. „ Ioanu Bartolomeiu, secret. epis.	1 —	24. Cavalerulu Dlu Joane de Tatargi	10 —
7. „ Basiliu Măndreanu, prof.	1 —	26. Domua Catharina Hagyi-Risto	10 —
Summ'a :	15 —	26. Dl. Colonelu Vladimire de	10 —
III. Solymos: Dlu Moise Magdu	2 —	Molostwoff	10 —
Sum'a totale:	17 —	28. „ Hieronimus Allessani, presie-	10 —
		dinte c. r.	10 —
E.) D'in Vien'a.		29. „ Antoniu Kochanovsky, deput.	10 —
I. Colect'a prea stimatei Domne patronese		la sen. imp.	10 —
Matild'a Dumb'a.		30. „ Escel. sa Baronu Nopca	10 —
	fl. cr.	31. „ Dr. Med. Linhard	10 —
1. Alteti'a S'a Principele Georgiu	50 —	32. „ Franz Brandner, propriet	9 —
Maurocordatu	50 —	33. „ Carl Smotana et consortu, ing.	9 —
2. Escelenti'a s'a Baronu Sin'a	50 —	34. Dl. si dna de Margosianu, comerc.	9 —
3. Dl. Teodoru Dumb'a Banquier	50 —	35. Dn'a si domnișoarele de Ko-	9 —
4. „ Misco Dumba, „	25 —	marschiuska	9 —
5. „ Adalbertu Zinner, „	20 —	36. Dlu si domn'a N. S. Kovaczef	9 —
6. „ de Flore	12 —	comerc.	9 —
7. „ Alesandru de Kapra	10 —	37. Dnele Seberiny Emma si Emilia	6 —
8. „ Constantinu Zinner, Banquier	10 —	38. Dl. Theodoru Weiss	6 —
9. „ Georgiu Zinner, „	10 —	39. „ Petrocochino Giovanni	6 —
10. „ Alfred de Kendler	15 —	40. Madame de Costin	6 —
11. „ Simon de Metaxà	10 —	41. Dl. Dr. Brezina, avocat	6 —
12. „ Escelenti'a Sa contele de	10 —	42. „ Tatarzi, suprateuente	6 —
Wimpfen	10 —	43. „ Aub	6 —
13. Dlu Trenkler	9 —	44. „ Schüller	6 —
14. Domnișoarele Curti	7 —	45. Escel. Sa Dr. Emiliu Baronu de	6 —
15. Cavalerulu de Eichenk	6 —	Hipperthal	6 —
16. Chevalier de Hadia	6 —	46. Dl. Capitanu Engländer	6 —
17. Dlu Naum Zechanny	6 —	47. „ Ernst Kuh	6 —
18. Unu studentu	3 —	48. „ Dr. med. A. Popoviciu	6 —
Sum'a :	309 —	49. „ Supralocot. Lupulu	6 —
		50. „ de la Plaine	6 —
II. Prea Stimat'a domna patronesa		51. „ W. A. Talbott, privatier	6 —
Mari'a de Filisianu, a pre-		52. Esc. Sa Dlu Ernst de Wurmbrandt	6 —
datu fora lista sum'a de 200	210 40	53. Dlu Jos. Bachmayer	6 —
fl. 2 #	210 40	54. Colonelulu Dlu Nauendorfer	6 —
Sum'a :	210 40	55. Dl. Leonidas Paspalli	5 —
		56. „ de Wurm, amplotiatu	5 —
III. Colect'a prea Stimatei Domne patro-		57. Colonelulu Dlu Roskovsky	5 —
nese Elen'a de Marenzeller nascuta Bibescu:		58. „ „ Pasch	5 —
1. Dl. majoru de Marenzeller cu	50 —	59. Dl. Hugo Schindler, amplotiatu	3 —
prea stimabil'a sa familia	50 —	la banca	3 —
2. „ Ludwig de Harder	50 —	60. „ Joanu Radu, stuo. med.	3 —
3. „ Demetriu de Bibescu	15 —	61. „ Joanu Dobroviciu, stud. tech.	3 —
4. „ Colonelu de Soyka, cu fiic'a	12 —	62. „ Wenk Miroslaus, stud.	3 —
5. „ de Plaigno cu consorta	12 —	63. „ Barasteresu, stud.	2 —
6. Escelenti'a S'a maresialu locot.	10 —	64. „ Constantinu Popu, stud. jur,	6 —
Baronu Schwarz	10 —	65. „ Zahanni	6 —
7. Domu'a de Absolon cu domni-	9 —	66. „ Renei, deputatu la senat. imp.	5 —
șoarele	9 —	67. „ Baronu Odkolek, ofeiru	6 —
8. „ Hermann de Löhner	6 —	68. „ Domnele baronesse Odkolek	9 —
9. „ Alfred Freund	6 —	69. „ Georges de Metaxà	6 —
10. „ locotenente sup. de Warteneg	6 —	Sum'a totale din Vienn'a :	1460 40
11. Escelenti'a S'a Baron Robert	6 —		
Hoin	6 —		
12. Colonelulu si camerariulu Dlu	6 —		
de Erös	6 —		
13. Escelenti'a Sa Dlu Br. Schlosser	6 —		
14. Dlu Dr. Alfred de Marenzeller	6 —		
15. Domu'a de Erös	4 —		
Sum'a :	204 —		
IV. Contribuiri particulari:			
1. Dl. Nicolau Dumba, Banquier	50 —		
2. „ Dlu Costaforu, agentu diplom.	50 —		
a Romaniei	50 —		
3. Escelenti'a S'a ambasadorulu	25 —		
Rusiei Dlu de Novikoff	25 —		
4. Dlu Florescu, secretariu la agent.	25 —		
diplom. a Romaniei	25 —		
5. „ B. J. Popovits et fam., com	30 —		
6. „ Chilaiditi Stavro	20 —		
7. „ Athanas Baitsch	20 —		
8. Alteti'a Sa Principele Ipsilanti	20 —		
9. Dl. Many, proprietariu mare	20 —		
10. „ Zulitsch, ag. dipl. a Serbiei	20 —		
11. Emin. Sa Archiprêtre Raievsky	20 —		
12. Esc. Sa Baronu Mustetia	20 —		
13. Cavalerulu Dlu de Marx, presie-	15 —		
dintele politiei din Austria	15 —		
14. „ Esc. Sa maresialu locot. pens	15 —		
Dlu Chizzola et fam.	15 —		
15. „ Michaelu Dumba, Banquier	15 —		
16. „ Agelasto Hercules	10 —		
17. Cavalerulu Dlu de Hurmusaki,	10 —		
deputatu la senatulu imp.	10 —		
18. Dl. Zahanni Pierre, direct. fabr.	10 —		
19. „ Steitsch Pierre, secretariu la	10 —		
agent. dipl. a Serbiei	10 —		
20. „ Casotti	10 —		
21. „ Dr. Tomasiucu, dep. la senatulu	10 —		
imperialu	10 —		

Recapitulatiune generale

A.) Perceptiuni	fl cr.
din Bucovin'a	115 —
din Romani'a 9 galb. 60 fr.	40 —
din Transilvani'a	341 40
din Ungari'a	17 —
din Vienn'a	1460 40

Sum'a generale: 9 galb. 60 fr. 1973 80

B.) Erogatiuni, conformu cuitatiilor vidimate de pres. et con. 1173 75

Venitu uratu 9 galb. 60 fr. 800 5

In fine ne mai permitemu a observã urmatãriile:

Caus'a întârzierii publicatiunii acestui ratiociniu, este amenarea tramiterii listelor din provincie; asiã câtu trebuie se credemu, cã nece acum n'am potutu presentã multu Onoratului Publicu socotilele finali ale acestui balu.

Deca voru mai incurge oferte marãni-mose, ce'a ce sperãmu, ac-le inca se voru publicã ceva-si mai tardiu dimpreuna cu rezultatul final; si pentru cã acest'a se se pãta face câtu mai curãndu, ne permitemu a rogã pre domni colectanti inca odãta: se binevoiescã a grabi cu tramitarea listelor respective.

Vien'a in 29 Juniu 1875.
Dr. med. Ioanu Hosanu m. p. presedintele.
Octaviu Blasianu stud. med. cassariulu.
Nicanoru Macovei m. p. stud. jur. controlorulu.
Comisiunea reveditiã: Drd. med. Steriu Ciureu m. p. Drd. jur. Pamfilu Danu m. p.
Drd. med. Stichi m. p.

Literariu,
S'a pusu sub tipariu
Stéu'a Maghiloru
seu
Cantece
la

Nascerea Domnului Isusu Cristosu.

Cu precuventarea:

Religiunea e darulu celu mai mare domnedicescu pentru omeni. In ea si-afã anim'a, basa de moralu si fapte bune, si sufletulu o mangaiare si fericire. Institutiunile religiunii au introdusu serbatori, si serbatori'a cea mai mare e craciunulu adeca: Nascerea Domnului Isusu Cristosu, carele a fundatu crestianismulu.

De serbatori sunt legate si multe datine. Asiã la Craciunu e si datin'a cea frumoasa candu in sér'a de ajunsu, si in serile de craciunu, pruncii si mai alesu scolarii ambla din casa in casa si canta intru marirea nãscerii lui Cristosu.

Cantarile aceste sunt in versuri, dar' nu poporale, ci compuse de carturari bisericesci. Cantarile aceste, in câtu privesce materialulu lor, sunt de regula fara objectu precisu si idea acurata in intelesulu evangeliilor si cartilor nostre bisericesci, ba au latitu si idei retacite: era incatu privesce form'a versurilor, sunt fara metru si cadintia dupa lipsa; si pentru acest'a, pana acumã nu au pretiu literariu, si melodiele cu greu se potu cantã pre cele mai multe versuri.

Studiandu serbatorile crestine dupa istoria, si datine, am ajunsu si la cantecele de Craciunu, si am aflatu cã e pagubitoriu, cã spiritulu tenerimei scolare si a poporulu se se pasca de nesce idei confuze despre materi'a cea mai insemnata a religiunii crestine. Pentru acest'a, materiile de lipsa pentru cantece de Craciunu, mi le-am culesu din evangeliu si minciulu lui Decembre si le-am compusu in versuri folosindu-me câtu s'a pututu mai strinsu de cuvintele evangeliice, si de limb'a poporala.

Terenulu pentru poesia mi-a ramasu dara angustu si greu, dar' in objectu am adusu adeverulu si lumin'a credintiei cã totu crestianulu se le pricãpa câtu mai usioru, si la capetu adaugu mai multe note istorice si religioase. Din cantecele de pana aci nu am pututu se primescu nici unulu, dar' pentru cã se sustienu melodiele vechie, ce si eu le cunoscu, m'am folositu de metrele de pana aci, — ce mi-a fostu o alta greutate — si pentru-cã cantaretii mai usioru se cunosca melodiele, am inceputu unele cantece totu cu acele cuvinte seú am prelucratu unele strofe.

Speru cã prin acest'a am ajutat datinelor si tenerilor scolari, si celu putienu, am facutu unu inceputu mai bunu pre acastu terenu literariu.

Pretiuulu unui esemplariu cu 25 cr. socotindu-se aci si espeditiunea. Mai putienu de 10 esemplare nu espediezu, si la 10 adaugu câtu unu esemplariu gratis.

Deci sperandu cã opsiãrul acest'a — lucratu cu studiu bisericescu in intelesulu evangelicu — va fi spre servitiu bisericeu si bucuria pruncilor scolari, si credindu cã din punctulu religiunii crestine e de lipsa cã se se lascescã si intra poporu, me adresezu catra onoratele cleruri de ambele confesiuni si rogu deosebi pe DD. protopopi si spectori scolari si invetiatori cã se me spriginescã cu prenumeratiuni, si pentru acest'a de o cam data si pana la 15. sept. n. numai se me insciintieze cãte esemplare pote tramite, cã dupa insciintiare se me orientezu, cã cãte potu tipari. Cu capetulu lui septembrie se vá potẽ incepe espeditiunea. Pentru dieces'a Aradului se ceru cãte-va mii de esemplare.

Oravit'a, (in Carasiu) 24. Aug. 1875.

Dr. At. Mavriescu.

Partea economica.

De la alu III tirgu internationalu de cereale in Vien'a.

Deca diplomatii incurca si descurca cestiuni importante si deca atletii scientieloru nu crutia ustenele, numai ca se prognoze; ore cei alalti rami ai activitatii omenesci se nu mai fia ventilati, se nu se mai scruteze medie, care ar' promovã si aici benele comunu? — Societatea omenescã numai atunci pote dice, cã pasiesce inainte, candu porta contu despre tota activitatea s'a, cureza ce e reu si restituesce ecilibriulu, deca e conturbatu unde-va.

Cea mai importanta cestiune pentru omenime la totu casulu potemu sustienẽ, cã e agronomi'a, de ora-ce ast'a conditiuni eza in fondu activitatea in cele alalte directiuni. In fia care statu, deca guvernulu resp. i-jace la anima bunastarea terei, de securu si-inde-repta atentiunea asup'a agriculturii si in cerculu de activitate respectivu sustiene intrupinderile singurateiloru individi, si cu atãtu mai multu a corporatiiloru, care lucra d'in poteri pentru prosperare. Tractanduse apoi de rezultatulu generalu a acestei cestiuni, mai multe staturi compareza starea actuala si afã, unde e lipsa si unde abundantia si astufelu restituescu preste totu loculu ecilibriulu.

D'in aceste consideratiuni s'a tienutu si estu-anu la Vien'a, in port'a principala a rotunde remase de la espusetiunea universala, alu III tirgu internationalu de cereale. In interesulu on. nostri cetitori venim si aducemu aici unu raportu generalu despre activitatea acelu tirgu s'au si espusetiune, d'in carele se va vedẽ apoi si starea generala a cerealeloru de estu-anu.

Tirgulu s'a daschisu la 23. Aug. n. prin presiedintele bursei vienesã de frupte si farina Roman Uhl. De la ministeriulu de comerciu a fostu presentu siofulu de sectiune Kolbensteiner. In comitatu s'au alesu: Naschbauer pres. si Wyngaert si Sting de v.-pres.

Espusetiunea speciala a constatu din 142 esposanti, ér ceea a probelor de cereale din 519 deposite; din acestea a avutu Austri'a 216, Ungari'a 222, Germani'a 34, Itali'a 14, Franci'a 3, Rusi'a 26 si Romani'a 4.

D'in raportulu generalu aflãmu, cã secerisiulu are rezultatele urmatorie:

1. In Austro-Ungari'a: grãu e mai pucinu si de calitate mai slaba cã in anulu trecut; considerandu inse cã se afã deposite mari de preste ani, totu se voru potẽ esportã si in anulu acest'a 5½—6 milioane de centenari.

Secar'a inca sta mai reu cã in anulu trecut: se pote esportã inse pana la 2 mil. de centenari.

Orzulu e forte pucinu si nu se pote esportã mai multu, de câtu unu milionu de metre.

Ovezulu e de totu slabu si pucinu, asiã câtu nu potemu esportã nemicu.

Cartofi voru fi multi si buni.

Cucurudii inca voru fi forte multi si forte buni, deca nu va fi de aici inainte unu timpu nefavoritoriu.

Considerandu-le tote aceste-a, resulta unu deficitu in anulu acest'a, carele numai atunci se va potẽ reparã, deca cucurudiulu se va desvoltã bene.

2) Germani'a: Bavari'a are preste totu secerisiu imbucuratori; cartofi si ovesu d'in abundantia; in marele ducatu Baden mai pucinu cã in anulu trecut d'in caus'a ploiloru si pre unele locuri si a arsitiei solari; Württemberg'a asemenea de medilocu; pre laoga Rinu pucinu imbucuratori; dar in Hanover'a a fostu secerisiu splendidu; Sasoni'a inca e multumita; in Silesi'a prusesca mai pucinu cã de medilocu.

3. Helveti'a: Secerisiulu de estu-anu e miserabilu; se recere unu importu esceptiunulu

4. Franci'a: Secerisiulu fi medilocu, cu tote otea depositele cele mari din anii trecuti, nu numai cã suplescu totulu, dar promitu si esportu mare.

5. Itali'a: In Itali'a de susu grãu cu 50% mai pucinu cã in anulu aspiratu, asemenea secarã. Cucurudiulu promite multu; in Itali'a de medilocu si de diosu grãu si

secara numai de medlocn, pre unele locuri; mai nemicu. Cucurudiu forte multu si bunu. Asemenea si in Bologn'a e mai pucinu grâu cá in anulu trecut. Cucurudiu si aici e tare bunu. La primavera totu va fi de lipsa importu de grâu.

6) *Romani'a*: In Munten'a neci grâu, neci secar'a nu promitu indestulire. Dela Buzeu la Ploiesti pana la Bucuresci a fostu secerisiu de medlocu. Olten'a are grâu, secara si urzu d'in abundancia. In Moldavi'a semenaturele de toamna au fostu slabe, dar' promitu multu cele de primavera; calitatea inse nua proa buna. Secar'a a fostu medlocu, orzulu reu. In tota Romani'a e sperantia de cucurudiu forte multu.

7) *Danimar'ca*: Secerisiu forte bunu.

8) *Suedia* si *Norvegia* inca au fostu favorite de tempu. Se va poté esportá multu.

9) *Rusia*: Partea nordica avu secerisiu medlocu, ér cea interna si sudica mai slabu cu 1/2 cá in anulu trecut. Cu tote aceste-a se va poté esportá de agiunsu, cá-ce suntu deposite mari.

10) *Britani'a mare*: Grâu cu 20—25% mai pucinu cá in anulu trecut, candu a fostu forte multu. Ovesu mai bunu cá de medlocu. Cartofii forte multi. Se va poté si esportá.

11) *America nordica*: Secerisiu multu mai bunu cá in anulu trecut. Cucurudiu voru fi multi si buni. Esportulu va fi mare.

D'in aceste pucine date resulta, cá Europ'a nu a produsu in anulu acest'a grâu, secara, orzu, ovesu si de aceste, nece cantitativu nece calitativu, de cátu forte pucinu. D'in contra cucurudiu va fi mai multu cá ori candu alta data.

Se mai simtesce apoi lipsa mare de fenu. Ar' urmá de aici, cá pretiurile se voru urcá; dar in fapta nu e asiá, de oraco Europ'a are deposite multe si mari de preste ani si astu-felu pote esportá totu cu pretiurile de pana acumu.

VARIETATI.

† (Neerolouu): Petru Dehleanu, unulu dintre cei mai escelenti teneri de pre la univ'ersitati, absolvindu teologi'a in Sibiu si cursulu filosoficu in Gratiu, a repausatu la 30 Iuliu in Nadasiti'a (Ardealu) plansu fiendu de fratii si sororile sale doiose. Osamentele i-se inmortentara la 1 Aug. st. v. Pre respectivulu lu-plangu asta-di amicii sei numerosi, cari priviau cu fala la colegu. Dupa informatiuni demne de credentia,

fia iertatulu si-a trasu morbulu din mizeria in carea l'a lasatu asociatiunea tranna, denegandu-i stipendiulu pentru anulu alu IV, candu avea sè faca esamenele de profesura. Cu anim'a sfasiata de dorere si plena de amaratiune idicemu: sè-i fia tierin'a usiora si memori'a benecu ventata!!!

(Multiamita publica). Subscripsulu aducu respectuosa multiamita Pr. Salle Ioannu Olteanu Eppu diecesei rom. de Oradea-M. pentru gatiusulu offertu de 10 fl. v. a. cu care a binevoitu a-mi sulevá miser'a-mi sorte. — Zazariu 20 Aug. 1875. — Giorgiu Dobr'a, stud. de clas. V. gimnas.

(Una brosiura de Lordulu Russell). Nestorulu diplomatiloru anglesi Lordulu Russell a publicatu mai de currendu una brosiura despre scole preste totu. intitulata „câteva cuvante despre invetiamentulu popularu pentru regatulu unitu“. Russell condamna sistemulu actualu de invetiamentu din doue puncte de vedere, pentru cá produce neincetatu discordia religioasa si pentru cá cestiunea spéselor cauzaza corte in sinulu comunelor. Aceste rele s'ar potea delaturá — dice Russell — déca s'ar adoptá principiulu, cá statulu Britani'a mare se suportu spésesele scóleloru, — ér invetiamentulu sè se predee gratuitu. Statulu se iá asiá dara asupr'a-si instructiunea populara si spésesele sè se compute in bugetulu statulu. Instructiunea in relegiune sè se bazeze pre biblia, carea se o privesca de bas'a adevetului crestinu tote confesiunile protestante. Prin acést'a s'ar micusiora tacele comunale si parentii, care sustienu subsidiulu comunei, ar' scapá de contributiunile cele uritiose silnice ale invetiamentulu popularu.

(Paulu Leroy-Beaulieu) schiteza in „Journal des Débats“ situatiunea presenta a invetiamentulu actualu francesu si admonieza totu odata pre cei competenti sè puna umeru, la umeru si sè ajute cátu mai currendu. Pentru instructiune, bele arte si cultu dispune ministeriulu de unu creditu anualu de 97 mil. de franci. Din sum'a acést'a folosesce cultulu 54 mil., bele arte-le 6'5 mil., ér instructiunea publica inca nu chiaru 37 mil. Asiá dara educatiunea tenerimei i-custa pre Francesi unu francu pentru unu locuitoriu. Pentru tote instituttele mai nalte se imprascia 8.35 mil. fr., din care universitatile folosesce mai 4 mil., va se dica 10 centime pentru unu individiu. Pentru prasirea caloru intrebutieza Franci'a pre anu câte 5-7 mil. Franci'a spezeza deci cu 1-7 mil. franci mai multu pentru prasirea cai-

loru, de cátu pentru literati, laboratorie, colectiuni scientifiche etc.

Seiri mai noue si electrice.

Vienn'a, 26. Aug. „Coresp. politica“ dice: Austro-Ungari'a si Germani'a designara pre consului generali Wassiciu resp. Lichtenberg de delegati speciali, care s'au si dusu din Ragusa pre campulu de batalia, cá sè-si incepa activitatea. Consululu generalu alu Rusiei Ianuiu din cause sanitarie a respinsu acestu mandatu.

Vienn'a, 26. Aug. „Presse“ dice: Nedjib Pasi'a a plecatu ieri cu trupele sale din Neum. Mane voru tiené capii insurgentiloru in manastirea Kocervo la marginile montenegrine una adunare si probabilu cá voru alege pre Liubobraticiu de mare Voevodu alu Herzegovinei. Insurgentii afirmeza, cá Montenegrulu li a promis interventione armata.

Cetini'a, 25. Aug. Asta-di sub sera se predee insurgentiloru fortulu Goransko cu 2 tunuri si 100 soldati. Woiwodulu Lazaru Botsiti'a ocupá palanc'a Stolaz.

Cetini'a, 26. Aug. „Glas Crnagora“ dice: revolutiunea devine totu oai seriosa. Popórale ceru resbelu. Diplomatiu nu le-pote impiedecá. Neme nu mai crede promisiuniloru gole. Revolutiunea va esoperá siguru libertatea. Nu regentii, cá popórale voru decide. Latinduse revolutiunea, Serbi'a si Montenegrulu se voru redicá. Acumu ori neci odata!

Vienn'a, 27. Aug. Representantii Franciei si ai Italiei consului Vienne si Durando pleca din Sarajewo la Mostar, unde voru convoni cu delegatii Austro-Ung., Germaniei si alu Rusiei Iasstrepow. Comisariulu estra-ordinariu alu Portii Server Pasi'a pleca spre Klek. Pertractarile cu insurgentii voru incepe cátu mai in graba.

Concursu.

Pentru vacant'a statiune cantoreo-donentiala de Ér-Hatvan, Dieces'a Gherlei Tract. protop T. Szarvad.

Emolumintole impreunate cu acésta statiune suntu:

1. Bani gat'a (solvindi in 2 rate anuali) 100 fl. v. a.
2. Lemne de focu 2 stangini, aduse in locu.
3. 8 ñ luminári, séu iu bani 3 fl 20 cr.
4. de la 46—50 metrete granetie.
5. Pamentu de aratura in 3 calcature, fia care calc. câte de 4 jug. a 1,200 stng. □
6. Unu falcastru fénatiu ca de 7—10 carre de fenu.
7. Dreptu de pasciunaritu pentru 5 vite.
8. Venite stolari, locuintia onesta cu gradinutia de legumaritu.

Doritorii de a dobandi acésta statiune, suntu avisati a se presentá pe diu'a de 5. Septembre an. c. inaintea sen. scol. din locu cu documente despre comportarea morala, despre absolvirea preparandiei, si cum-cá in aplicatiunea de atari au facutu progressu imbucuratori.

Cei ce voru documentá, prin unu esamenu de proba, cá sciu a propune dupa metodulu cellu nou, si cunoscú mai bine ritualele nostre besericesci, voru avé preferintia.

Datu in Ér-Hatvan 10. Aug. 1875. d'in incredintiare.

Vasilu Patcasu,
Preutu locului si presied.
sen. scol. confess.

3—3

D'in Art. de lege XXXIII. Despre notarii publici reg. esemplarie de vendiare se mai affia. — Pretiulu unui esempl. 40 cr. — La 10 esempl. se dau 2 ess. rabatu.

Burs'a de Vienn'a, 27. Aug. 1875

Metallice 5%	69.90
Imprumutulu nat. 5%	73.—
Sorti din 1860	111.75
Actiunile bancoei	910.—
Actiunile instit. de creditu	207.10
Obligatiuni rurale ung.	81.50
„ „ Temisiane	81.75
„ „ Transilvane	79.75
„ „ Croato-slav.	84.—
Londonu	111.65
Argintu	102.—
Galbenu	5.98
Napoleond'or.	8.94

ALESSANDRU ROMANU

Propriet. edit. si red. respundiet.

Communicatiunea pre callile ferrate ung.

Callea ferr. i. r. priv. a statului.

Trenuri accelerate Vienn'a-Pest'a.

Vienn'a, pleca 3.15 a. m. Dupa m. la 11.— ser'a
Post'a, sosesece 10.05 „ 6.35 dem.

Pest'a-Vienn'a.

Pest'a, pleca 7.50 dem. 2.25 d. m.
Vienn'a sosesece 2.12 d. m. 9.29 ser'a.

Trenuri accelerate sub statiunea vaporeloru accelerate.

Vienn'a-Baziasiu. Baziasiu-Vienn'a.

Luni si Vineri	Luni si Vineri
Vienn'a, pleca 3.15 n. m.	Baziasiu pleca 6.05 ser'a
Bpest'a „ 10.30 ser'a	Timisior'a „ 10.07 „
Czegléd „ 12.02 dem.	Szegedin „ 1.41 dem
Szegedin „ 2.47 „	Czegléd „ 4.36 „
Timisior'a „ 5.19 „	Bpest'a „ 7.50 „
Baziasiu, sosesece 8.46 „	Vienn'a sos. 2.12 d. m.

Trenuri de persone Vienn'a-Baziasiu.

Vienn'a plec.	8.45 dem.	8.20 ser'a
Posoniu „	11.13 „	11.08 „
Érsek-Ujvár „	2.21 „	2.14 „
Pest'a sosesece	5.56 „	6.08 „
Pest'a pleca	6.57 ser'a	7.05 „
Czegléd „	9.33 „	9.35 „
Szegedinu „	1.31 nopteu	1.41 „
Timisior'a „	9.15 „	5.30 „
Baziasiu sosesece	8.46 dem.	10.29 ser'a

Baziasiu-Vienn'a.

Baziasiu plec.	6.05 ser'a	3.30 dem
Timisior'a „	10.38 „	9.17 „
Szegedinu „	1.57 nopteu	1.16 d. m.
Czegléd „	5.49 dem.	5.23 „
Pest'a sos.	8.12 „	7.49 „
Pest'a plec.	9.15 „	9.25 ser'a
Érsek-Ujvár „	1.21 d. m.	1.11 nopteu
Posoniu „	4.23 „	4.20 dem.
Vienn'a sos.	6.09 ser'a	6.03 „

Trenuri directe call. ferr. de Tisza.

Pest'a-Czegléd. Pest'a-Czegléd

Pest'a, pl. 6.28 se. 7.30 d. Czegléd pl. 8.19 d. 6.40 s.
Czeglédso. 8.33 „ 9.48 „ Pest'a sos. 10.45 „ 8.31 „

Trenuri mestecate

Vienn'a-Posoniu. Posoniu-Vienn'a.

Vienn'a pleca 4.30 d. m. Posoniu plec. 7.30
Posoniu sos. 7.02 ser'a Vienn'a sos. 9.06

Callea ferr. de Tis'a.

Pest'a-Cassovia.

Pest'a pleca 7.30 dem. 6.16 ser'a
Czegléd „ 10.18 a. m. 9.18 „
Szolnok „ 11.22 „ 10.26 nopteu 6.16 dem.
P.-Ladány „ 2.— d. m. 1.52 „ 11.36 a. m.
Debrecen „ 3.51 „ 3.30 dem. sos. 2.20 d. m.
Miskolc „ 11.51 ser'a 1.50 d. m. plec 8.— dem.
Cassovia sos. 11.51 nopte 6.— ser'a „ 11.43 a. m.

Cassovia-Pest'a.

Cassovia plec. 5.— dem. 9.20 a. m. 6.01 ser'a
Miskolc „ 7.42 „ 1.41 d. m. sos. 9.34 ser.
Debrecen „ 12.23 d. m. 10.12 nopte pl. 3.25 d. m.
P.-Ladány „ 2.24 „ 12.22 „ „ 6.26 4
Solnocu „ 4.54 „ 4.40 dem. „ 12.14 „
Czegléd „ 5.49 „ 5.49 „ sos. 1.49 „
Pest'a sos. 8.31 ser'a 8.45 „

Pest'a-Aradu-Timisiora.

Pest'a pleca 7.30 dem. 6.26 ser'a
Czegléd „ 10.18 a. m. 9.08 „ 6.60 dem.
Solnocu „ 11.12 „ 10.15 „ 8.34 „
Ciab'a „ 2.01 d. m. 2.55 dem. 4.16 d. m.
Aradu „ 3.51 „ 6.— „ sos. 7.33 ser.
Timisior'a sos. 5.40 „ 8.36 „

Timisior'a-Aradu-Pest'a.

Timisior'a pleca 10.37 a. m. 6.20 d. m.
Aradu „ 12.36 d. m. 9.16 sea 6.20 dem'.

Ciab'a „ 2.10 „ 11.42 nopt. 10.42 a. m.
Solnocu „ 4.54 „ 4.24 dem. 5.34 d. m.
Czegléd „ 5.39 „ 5.59 „ „ 6.59 ser'a
Pest'a sos. 8.31 ser'a 8.05 „

Pest'a-Oradeamare.

Pest'a pleca 7.30 dem. 6.26 ser'a
P.-Ladány „ 2.35 d. m. 2.10 nopte
Oradea-mare sos. 4.47 „ 5.21 dem.

Oradeamare-Pest'a.

Oradeamare pleca 11.22 a. m. 9.— ser'a
P.-Ladány „ 1.23 d. m. 11.45 ndpte
Pest'a sos. 8.31 ser'a 8.45 dem.

Callea ferr. I. Transilviana.

Aradu-Alba-Julia.

Aradu pleca 4.16 d. m. 6.20 dem.
Semeri'a (Piski) 12.18 nopte 2.05 d. m.
Alba-Julia sos. 2.55 „ 4.01 „

Alba-Julia-Aradu.

Alba-Julia pleca 12.53 nopte 10.— a. m.
Semeri'a „ 3.48 „ 12.48 d. m.
Aradu sos. 5.46 dem. 8.02 „

Semer'a-Petrosieni. Petrosieni-Semer'a.

Semer'a pleca 2.55 d. m. Petrosieni plec. 7.10 dem.
Petrosieni sos. 7.12 „ Semer'a sos. 11.52 a. m.

Callea ferr. Nord-Ostica.

Debrecen-M.-Sziget.

Debrecen plec. 4.12 d. m. 4.— nopte
Satu Mare sos. 9.33 ser'a 8.08 dem.
Királyháza „ 12.31 nopt. 10.03 a. m.
M.-Sziget „ 5.26 dem. 1.48 d. m.

M.-Sziget-Debrecen.

M.-Sziget plec. 8.24 ser'a 11.31 a. m.
Satu Mare sos. 5.45 dem. 4.33 d. m.
Debrecen „ 11.50 a. m. 9.07 ser'a.

Callea ferr. ung. resarteanu.

Oradea-Mare-Brassieu.

Oradea-mare pl. 5.07 d. m. 6.18 dem.
Clusiu „ 11.21 se. s. 3.08 d. m. pl. 8.45 dem
Cociardu „ 2.54 nopte „ 1.31 d. m.
Teisuiu „ 4.26 „ „ 4.30 „
Blasiu „ 5.21 „ „ 6.05 „
Mediasiu „ 7.01 „ „ 11.21 nopt
Segisiora „ 8.26 „ „ 6.10 de.
Brassieu „ 1.30 d. m.

Brassieu-Oradeamare.

Brassieu pleca 2.10 d. m. 7.30 ser'a
Segisior'a „ 7.15 ser'a 8.03 „
Mediasiu „ 8.38 „ 5.23 dem.
Blasiu „ 10.20 nopte 7.54 „
Teisuiu „ 10.36 „ 9.50 „
Cociardu „ 1.12 „ 12.42 d. m.
Clusiu „ 4.45 d. sis. 4.40 „ pl. 12.30 d. m.
Oradeamare sos. 10.55 a. m. sos. 8.32 ser'a

Cociardu-M.-Osiorheiu.

Cociardiu plec. 3.20 dem. M.-Osiorheiu pl. 10.05 ser'
M.-Osiorheiu sos. 5.45 „ Cociardu sos. 12.26 nopt

Copsi'a-Sabiu.

Copsi'a pleca 6.55 dem. 9.40 ser'a
Sabiu sos. 9.05 a. m. 11.40 nopte

Sabiu-Copsi'a (Kiskapus).

Sabiu pleca 6.40 r. m. 3.40 dem.
Copsi'a sos. 7.50 ser'a 6.35 „

Alba-Julia-Teisuiu.

A.-Julia pleca 10.10 ser'a 1.25 nopte 8.— dem.
Teisuiu sos. 10.50 „ 2.05 „ 8.49 „

Teisuiu-Alba-Julia

Teisuiu pleca 9.05 a. m. 4.10 d. m. 11.46 nepot
A.-Julia sos. 9.45 „ 4.50 „ 12.26 d. m.